

imię

nazwisko

podpis



■ ■ ■ XXIV OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ ■ ■ ■

Rok szkolny 2010/2011
Zawody I stopnia (szkolne)

Zestaw z prawidłowymi odpowiedziami

I. **Pytanie opisowe o charakterze ogólnym** – wybierz **JEDEN** z dwóch podanych poniżej tematów. (0–25 pkt)

1. Wyjaśnij, jak powstanie i rozwój pieniądza elektronicznego wpłynęły na funkcje realizowane przez pieniądź oraz zachowania gospodarstw domowych.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

- 1) Charakterystyka ekonomicznych funkcji pieniądza.
- 2) Powstanie pieniądza elektronicznego i jego cechy.
- 3) Rodzaje elektronicznych instrumentów płatniczych.
- 4) Zalety i wady elektronicznych środków płatniczych.
- 5) Możliwości realizacji ekonomicznych funkcji pieniądza przez pieniądź elektroniczny.
- 6) Wpływ pieniądza elektronicznego na zachowania gospodarstw domowych.

2. Pieniądź jest nie tylko dobrem rzadkim, ale jest także narażony na utratę wartości. Omów problem gospodarowania pieniądzem w warunkach inflacji.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

- 1) Istota inflacja i jej przyczyny.
- 2) Skutki procesów inflacyjnych dla podmiotów rynkowych.
- 3) Złudzenie inflacyjne a zachowania gospodarstw domowych.
- 4) Wpływ inflacji na redystrybucję dochodów i alokację zasobów w gospodarce.
- 5) Inflacja a budżet państwa.
- 6) Strategie inwestowania w warunkach inflacji.

II. Zadanie z podstaw ekonomii. (0–15 pkt)

Tabela przedstawia zmiany poziomu cen, a także zmiany poziomu wynagrodzenia nominalnego oraz wynagrodzenia realnego w górnictwie węgla kamiennego w latach 2007–2009 w pewnym kraju w Europie Środkowo-Wschodniej.

Rok	Zmiana wynagrodzenia nominalnego (w %)	Zmiana poziomu cen (wskaźnik inflacji w %)	Zmiana wynagrodzenia realnego (w %)
2007	6	4	1,92
2008	12	9	2,75
2009	8	11,94	–3,52

Polecenia:

1. Uzupełnij tabelę, zaokrąglając wyniki do dwóch miejsc po przecinku (3 pkt). Zapisz, w jaki sposób otrzymałeś każdy z wyników (3 pkt).

Sugerowany sposób wyliczenia brakujących w tabeli danych:

$$\text{Dla 2007 r.: } [(1 + 0,06) / (1 + 0,04) - 1] \times 100\% = x; \quad x = 1,92\%$$

$$\text{Dla 2008 r.: } [(1 + x) / (1 + 0,09) - 1] \times 100\% = 2,75\%; \quad x = 0,12$$

$$\text{Dla 2009 r.: } [(1 + 0,08) / (1 + x) - 1] \times 100\% = -3,52\%; \quad x = 0,1194$$

2. O ile procent zmieniło się wynagrodzenie nominalne w górnictwie węgla kamiennego w całym analizowanym okresie? Zaprezentuj obliczenia. Czy na podstawie informacji o wzroście wynagrodzenia nominalnego możemy wnioskować o polepszeniu się sytuacji dochodowej gospodarstw domowych utrzymujących się z pracy w górnictwie węgla kamiennego w tym okresie? Odpowiedź krótko uzasadnij (4 pkt).

W latach 2007–2009 wynagrodzenie nominalne w górnictwie węgla kamiennego wzrosło o 28,22% $[(1 + 0,06) \times (1 + 0,12) \times (1 + 0,08) - 1] \times 100\%$. Na podstawie tych informacji nie można wnioskować na temat zmian sytuacji dochodowej gospodarstw domowych utrzymujących się z pracy w tym sektorze gospodarki, ponieważ należy uwzględnić także zmianę poziomu cen w analizowanym okresie. Poprawna analiza ekonomiczna wymaga operowania wartościami realnymi, a nie nominalnymi. Takie podejście pozwala na ustalenie, jak zmieniła się sytuacja rozpatrywanej grupy gospodarstw domowych mierzona za pomocą ilość dóbr i usług, które mogła ona nabyć. Należy również pamiętać, że choć poziom wynagrodzenia jest głównym czynnikiem determinującym dochody gospodarstw domowych, to na ich wysokość wpływ ma także poziom dochodów z dodatkowych źródeł (np. dochody z tytułu własności innych czynników wytwórczych).

3. Związki zawodowe, mające tradycyjnie silną pozycję w górnictwie węgla kamiennego, zapowiadają strajk generalny w całym sektorze, jako przyczynę podając obniżenie się realnego wynagrodzenia w okresie ostatnich trzech lat (2007–2009). Czy hasło przewodnie, jakie umieścili na swoich sztandarach protestujący: *Dość obniżek realnego wynagrodzenia w górnictwie węgla kamiennego!* ma uzasadnienie merytoryczne? Dokonaj odpowiednich obliczeń i zinterpretuj je (5 pkt).

Hasło przewodnie, jakie umieścili na swoich sztandarach protestujący nie ma uzasadnienia merytorycznego, ponieważ tempo zmian wynagrodzenia realnego w górnictwie węgla kamiennego dla całego trzyletniego okresu (2007–2009) było dodatnie i wyniosło około 1,04% $[(1 + 0,0192) \times (1 + 0,0275) \times (1 - 0,0352) - 1] \times 100\%$. Oznacza to, że w rozpatrywanym okresie dynamika wzrostu dochodów nominalnych uzyskiwanych przez gospodarstwa domowe utrzymujące się z pracy w tym sektorze gospodarki przewyższała dynamikę wzrostu cen. Innymi słowy: wzrost wynagrodzeń w górnictwie węgla kamiennego w latach 2007–2009 zwiększył możliwości nabywcze analizowanych gospodarstw domowych.

III. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowej odpowiedzi. Za każdą prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt)

Konieczność stosowania w badaniach ekonomicznych klauzuli *ceteris paribus* wynika z:

- niepewności co do wystąpienia prognozowanych zachowań ekonomicznych
- możliwości subiektywnego wnioskowania na podstawie występujących zjawisk ekonomicznych
- konieczności wprowadzenia do modelu uproszczeń i uogólnień z uwagi na ogromną złożoność zachodzących procesów gospodarczych
- znajomości wszystkich czynników determinujących przebieg analizowanego zjawiska ekonomicznego

Prawdą jest, że:

- cena wpływa na wielkość popytu
- popyt wpływa na podaż
- wielkość popytu wpływa na cenę
- cena wpływa na popyt

W przypadku efektu Veblena:

- pod uwagę brane są dobra luksusowe
- pod uwagę brane są dobra niższego rzędu
- wzrostowi ceny dobra towarzyszy wzrost wielkości jego podaży
- wzrostowi ceny dobra towarzyszy wzrost popytu na to dobro

Jeżeli użyteczność całkowita osiąga maksimum, to użyteczność krańcowa jest:

- ujemna i malejąca
- ujemna i rosnąca
- równa zero
- dodatnia i malejąca

W przedsiębiorstwie działającym w warunkach konkurencji doskonałej krzywa popytu na produkty przedsiębiorstwa pokrywa się z krzywą:

- utargu całkowitego
- kosztów krańcowych
- przeciętnych kosztów całkowitych
- utargu krańcowego

Monopson to taka struktura rynku, w której:

- mamy wielu małych dostawców produktu, a tylko jednego dużego jego odbiorcę
- mamy tylko jednego dużego dostawcę produktu, a wielu małych jego odbiorców
- występuje duża liczba odbiorców produktu
- rynek zdominowany jest wyłącznie przez kilku odbiorców produktu

Przeciętny koszt całkowity wytwarzania pewnego produktu jest równy kosztowi krańcowemu i wynosi 10 zł przy wielkości produkcji na poziomie 8 jednostek. Koszt całkowity 9 jednostek tego produktu wynosi 100 zł. Z powyższych danych wynika, że:

- przeciętny koszt całkowity spada przy wielkości produkcji wynoszącej 9 jednostek produktu
- koszt krańcowy 9 jednostki produktu wynosi 20 zł
- przeciętny koszt całkowity 9 jednostek produktu wynosi 10 zł
- koszt krańcowy 9 jednostki produktu wynosi 11,11 zł

Jeżeli produkt przeciętny jest większy od produktu krańcowego, to wraz ze zwiększaniem nakładów czynnika wytwórczego produkt krańcowy:

- rośnie
- jest stały
- maleje
- nie można tego stwierdzić bez dodatkowych informacji

Jeśli płace na rynku pracy wskutek swej lepkości kształtują się powyżej poziomu równowagi, to w gospodarce:

- nie występuje zjawisko bezrobocia
- występuje jedynie bezrobocie przymusowe
- występuje jedynie bezrobocie dobrowolne
- występuje zarówno bezrobocie dobrowolne, jak i przymusowe

Amortyzacja jest to różnica między:

- produktem krajowym brutto w cenach rynkowych a produktem krajowym brutto w cenach czynników wytwórczych
- inwestycjami brutto a inwestycjami netto
- produktem narodowym brutto a produktem krajowym brutto
- produktem narodowym netto a podatkami pośrednimi

Które z poniższych założeń jest sprzeczne z ilościową teorią pieniądza?

- poziom cen w gospodarce determinowany jest przez wielkość podaży pieniądza
- liczba zawieranych transakcji w krótkim okresie jest prawie niezmienna
- szybkość obiegu pieniądza w krótkim okresie jest prawie niezmienna
- w gospodarce występuje neutralność pieniądza

Zgodnie z hipotezą dochodu absolutnego wielkość wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych zależy od:

- bieżącego poziomu uzyskiwanych dochodów przez gospodarstwa domowe
- przeciętnej, oczekiwanej w całym cyklu życia wysokości dochodu gospodarstwa domowego
- bieżącego poziomu uzyskiwanych dochodów i wielkości otrzymanych spadków
- bieżącego poziomu uzyskiwanych dochodów i wielkości zgromadzonego majątku przez gospodarstwa domowe

Które z poniższych zdarzeń może spowodować wzrost rynkowych stóp procentowych kredytów udzielanych przez banki komercyjne?

- zmniejszenie się stopy inflacji w gospodarce
- zakup przez bank centralny papierów wartościowych od banków komercyjnych w ramach operacji otwartego rynku
- zmniejszenie stopy rezerw obowiązkowych
- wzrost deficytu sektora finansów publicznych

Mianem stagflacji można określić jednoczesne występowanie:

- inflacji i stagnacji gospodarczej
- deflacji i stagnacji gospodarczej
- inflacji i deficytu w bilansie płatniczym
- deflacji i wysokiego bezrobocia

Bilans płatniczy jest zrównoważony, gdy:

- suma salda bilansu obrotów bieżących i salda bilansu obrotów kapitałowych jest równa zero
- wielkość popytu na daną walutę zrównuje się z wielkością jej podaży
- nie trzeba zaciągać pożyczki na rynkach zagranicznych na uregulowanie płatności z tytułu importu towarów i usług
- oficjalne aktywa rezerwowe są równe rozchodom w bilansie obrotów bieżących i bilansie obrotów kapitałowych

Wprowadzenie (dopuszczenie) papierów wartościowych do obrotu giełdowego wymaga zgody:

- Rady Ministrów
- Zarządu Giełdy
- Komisji Nadzoru Finansowego
- Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych

Kontrakty *futures* na WIG 20 nie są standaryzowane ze względu na:

- wielkość kontraktu
- sposób rozliczenia kontraktu
- termin wygaśnięcia kontraktu
- cenę rozliczenia

Z punktu widzenia inwestora rozważającego zakup obligacji wzrost ich cen rynkowych, *ceteris paribus*:

- oznacza wzrost rentowności inwestycji w obligacje
- powoduje spadek rentowności inwestycji w obligacje
- prowadzi do wzrostu bądź spadku rentowności inwestycji w obligacje w zależności o tego, czy ich oprocentowanie jest stałe czy zmienne
- nie wpływa na rentowność inwestycji w obligacje

Cukiernia zakupiła za gotówkę 2 tony cukru, które zamierza wykorzystać w produkcji pączków z lukrem. Co jest konsekwencją tego zdarzenia gospodarczego?

- wzrost kosztów
- wzrost sumy bilansowej
- spadek sumy bilansowej
- zmiana struktury aktywów

Termin „tezauryzacja pieniądza” oznacza, że:

- pieniądź jest wycofany z obiegu i stanowi środek przechowywania wartości
- pieniądź służy do zwalniania z zobowiązań publicznoprawnych
- została przywrócona wymienialność pieniądza papierowego na złoto
- bank centralny zwiększa podaż pieniądza w obiegu, co nieuchronnie prowadzi do spadku jego wartości

Drugim pod względem wartości źródłem dochodu budżetu państwa – po podatku od towarów i usług (VAT) – jest w Polsce:

- podatek dochodowy od osób prawnych
- podatek dochodowy od osób fizycznych
- podatek akcyzowy
- podatek od dochodów kapitałowych

Wskaż cechę charakterystyczną leasingu operacyjnego:

- cała rata kapitałowa stanowi koszt uzyskania przychodu
- korzystający amortyzuje przedmiot leasingu
- finansujący pokrywa koszty użytkowania przedmiotu leasingu
- przedmiotem umowy leasingu mogą być wyłącznie rzeczy ruchome

Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem zakład ubezpieczeń może być prowadzony w formie:

- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
- towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych
- dowolnej spółki kapitałowej
- dowolnej spółki komandytowo-akcyjnej, o ile komplementariusz ma siedzibę w kraju należącym do Unii Europejskiej

Emitentem bonów skarbowych w Polsce jest:

- Narodowy Bank Polski
- minister skarbu
- minister finansów
- Bank Gospodarstwa Krajowego

Sprzedaż instytucji finansowej bezspornych i udokumentowanych wierzytelności przedsiębiorstwa z tytułu faktur wystawionych podmiotom trzecim to:

- prolongata
- inkaso
- faktoring
- akredytywa

Zmiana nazwy sieci telefonii komórkowej Idea na globalną markę Orange to przykład:

- rebrandingu
- benchmarkingu
- merchandisingu
- pozycjonowania marki

Przykładem outsourcingu kontraktowego w banku komercyjnym jest:

- podpisanie umowy o organizację imprez integracyjnych pracowników banku z własnym ośrodkiem konferencyjno-szkoleniowym
- utworzenie odrębnej jednostki specjalizującej się w sprzedaży usług oferowanych przez bank
- wydzielenie funkcji konwojowania i ochrony fizycznej majątku banku i przekazanie jej do spółki córki
- przekazanie obsługi strony internetowej i profilu na Facebooku wyspecjalizowanej firmie zewnętrznej

W modelu motywowania opracowanym przez Taylora bodźcem do pracy jest przede wszystkim:

- wysokość wynagrodzenia
- wpływ współpracowników na równorzędnych stanowiskach pracy
- kultura organizacyjna przedsiębiorstwa
- chęć zaspokojenia potrzeby samorealizacji

Które podejście jest kluczowe dla organizacji uczącej się?

- zarządzanie przez delegowanie
- zarządzanie kapitałem intelektualnym
- zarządzanie wartością dla właścicieli
- zarządzanie przez cele

Wskaż prawidłową odpowiedź dotyczącą hierarchii potrzeb opracowanej przez Masłowa:

- potrzeby są uporządkowane od najmniej odczuwalnych (nieistotnych) do tych, które człowiek odczuwa i chce zaspokoić w największym stopniu
- u dołu piramidy potrzeb znajduje się potrzeba samorealizacji, potem potrzeba szacunku, przynależności, bezpieczeństwa, a na jej wierzchołku – potrzeby fizjologiczne, jako najmniej ważne
- kolejność występowania potrzeb jest przypadkowa – istotne jest to, aby wszystkie potrzeby zostały zaspokojone, gdyż tylko wówczas człowiek będzie funkcjonował prawidłowo
- potrzeba w postaci ambitnej pracy i eksponowanego stanowiska służbowego stoi w hierarchii wyżej niż płaca zasadnicza

Ocena Komisji Szkolnej						
Rodzaj pytania	Pytania testowe	Zadanie z podstaw ekonomii	Pytanie opisowe			Razem
			Poziom merytoryczny (w tym zgodność z wybranym tematem)	Terminologia i przykłady	Poprawność językowa i struktura odpowiedzi	
Zakres	0–60 pkt	0–15 pkt	0–14 pkt	0–7 pkt	0–4 pkt	
Ocena						

.....
podpis i pieczęć szkoły